

મુંબાઈની રોઠાણી—(ભાગ ૪)

૨૦૭૩૮

૫૫૮૦૦૦

૧૯૭૩.૦૫-૦૬

લેખક—અંગાનાલ નૃસીંહલાલ શાહ.

પ્રણય વીરહ.

(રાગ—ગઝલ.)

ગુરુત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમલિયાદ
૧૦૭૭
૨૦૨૨ની કોપીરેકર્ડ સેમર

પ્રીતિના કેદખાનામાં, પ્રિયા નીરાશ મ્હારો છે; ૪-૧૬
કર્યો કેદી તમે શાણી, કહો શો દોષ મ્હારો છે?

નચાવ્યો નેત્રના બાણે, રચીને સ્નેહની સહિ;
અમારી પ્રેમ દ્રષ્ટિમાં, ચમકતો ચંદ્ર કેવો છે?

અમારા પ્રેમનો ખ્યારી, ઇબ્બરો તો તમારો છે;
રીસારો કે નહિ બાલો, છતાં આ પ્રાણ ખ્યારો છે.

લગાડી પ્રેમની લગની, ભૂલ્યો જન્મજ સૌ જમની;
ખરેખર વિશ્વમાં બહાલી, પ્રીતિનો માગ ન્યારો છે.

વહો જે અંતરે પ્રતિમા, કદાપિ દૂર નહિ થાયો;
અરેરે સ્નેહ સાગરનો, જણાતો ના કીનારો છે.

સૂતાં કે બેસતાં તારું, હવે સંગીત હું ગાતો;
ચલ્યો છે પ્રેમનો નીશો, પ્રિયે હદી તમારો છે.

શરાણી પ્રેમના ખ્યાલા, કર્યા છે કંઠમાં ખાલા;
બરીને આપજો લા—લા, અજળ બસ સ્વાદ બાળ્યો છે.

ડૂખાવો ના, બચાવો હા, રીખાવો ના, સતાવો ના;
તમારા હાથમાં નૌકા, રડાવો રોવડાવો ના.

ઉપરનું કાવ્ય “મધુ-માલતી”માંથી લીધું છે. “મધુ-માલતી”

હમારી પાસેથી મળી શકશે. (ભાગ ૧-૨) રૂ. ૪-૦-૦.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૭૩૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ મુંબઈના શરદા

વિષય ૬-૧૩ •

મુંબાઈની શેઠાણી

યાને

સુધરેલી સુંદરી

ભાગ - ૪

શેઠાણી અને ચૂડીવાળાનું પુનઃ મિલન

ઠરેલાં પાપની પાછળ સદા ચિંતા ઉભી રહે છે;
ઘડીના શાન્તિ જીવનમાં ખરાબી અંત પામે છે ! ૧
કરી ખૂનથી કરો રાતા નથી હામે જરા ઠરતા;
નથી એ માર્ગમાં આનન્દ ખરાબી અંત પામે છે ! ૨
ન શેઠાણી જરી ઠરતી, કહો એ હામ એકકેયે;
નથી જરી હામ ઠરવાનું-કુકૃત્યો યાદ આપે છે ! ૩
છુટી ન્હામી કરી ભગ્ન જુગારી સાથ સંવેને;
ભયાનક જંગલે ઉડી વહી જતીજ માપે છે ! ૪
ધરાવે શક્તિ જેવી શક્તિ સંહારી શકે શું જન;
છુટી છે અલકની વેણી ભ્રમર પર ક્રોધ વ્યાપે છે ! ૫
છુટે અમિતજ્ઞા તનખા ભવાની ભાન આપે છે !
ન માનવકોટિમાં શક્ય જનમ એ નાર ભામે છે. ૬

પહે અધારમાં છે કેણુ સામે આવતું જોની
 ચૂડીવાળો જણાયે એ - નમીશું પાઠ ચૂમે છે ૭
 ન શેઠાણી શક્યાં જોઈ - તિરસ્કારી વડે વાણી
 “ હવે તું દૂર થા અહીંથી-કપટખાલુ તું ખેલે છે ૮
 પ્રીતમનો ખ્યાર પામેલી ન શકિત શું કરી નારી
 ઠગાખાલુ થતાં એમાં-ન ન ગિણી તું ધારે છે ૯
 અરે ! ઉફ-દૂર થા-તું દૂર તું કતિલ કાપે છે
 તું કાળે સર્વને ત્યાગી બની તિરાગી બણે છે ૧૦
 તું કાળે પાપને વોર્યો-તું કાળે સ્નેહને છેડ્યાં
 તું કાળે નાથને ખૂનથી ખતમ દીધા તું બણે છે ૧૧
 ઠગાખાલુ રમ્યો તો જો-તું તારા પંથ દોડી જા
 અમે મસ્તાન મસ્તાની તહીં દરકાર શાને છે ૧૨
 ચુડીવાળો શકે કહીશું-રહીને પાઠ બીજવતો
 “ અરે ! પારીસની રંભા ! મને તું આમ ડામે છે ૧૩
 બુલો અઢગક મને જઠતી-બુલોની વાત ના કરતી
 બુલો માર્ગમાં તેની મને તું યાદ આપે છે ૧૪
 બુલો બાલુતરી બાલુ હલુ એ યાદ આપે છે
 નહીં તો માફ કરવી ચોગ્ય સક એ તુજ ડામે છે ૧૫
 અયે બુલબુલ! અયે પરીબન! હું વિશુ તુજ સૂનો છું
 નથી તું તો રહુ શું ફેહમાં એ ખ્યાલ આવે છે ૧૬

અતિ શુંગાર લજવાથી અતિ સૈન્દર્ય હોયે શું
 સજ્જવટ એ બધી જુઠી - યદિ આત્મા વિરામે છે ૧૭
 અયે કાઠમ્બરી મ્હારી બની તું ઉર્વશી મ્હારી
 અયે તું મેનકા દીલજન હયાથી શેં વિરામે છે ૧૮
 બની તું હાર હૈયાને તું માફ નેત્ર અંધાતું
 જીવાશે શી રીતે વઢને મને તું વ્યથ ધ્રુમે છે ૧૯
 ન માણી જો કહી મઢે - પછી આ શિર જાવાડે
 ચરણ પડી માગતું માણી - તું કાવે તે કરી દે છે ૨૦
 શકી ના તે કરી કાંઈ પ્રિયા જૂલી ગઈ જૂતને
 અજાયબ પ્રેમીના માર્ગો કલક અંતે વિરામે છે ૨૧

મીસલીલી ઉર્ફે બનાવટી બેગમ

અશકય શબ્દ કામીમાટ જડે ના કોઈ લાવામાં
 ચૂડીવાળો અને લીલી નચાવે જગત નયનાંથી ૧
 ધર્યાં છે નામ મીઝાખાન - સુલતાના હમામે છે
 હીરા મણેક કલકતા ખરીદ્યાં જાણુ ભક્ષકાથી ૨
 જીવારીમલ ઝવેરી શેઠ પંકાયે જ કલકતા
 ભમાવ્યો લોભમાં આંખ્યો નવાઈ દિલ ચરમાંથી ૩
 ખરીદે કાજ બેગમ જ્યાં નવાબની પ્રેમદા એ તો
 તવંગર એકદમ થાવા દસીયા શેઠ નયનાંથી ૪

અરધ હાથે પનોતી શેઠની ખાસી જણાઈ રહી
 હીરાના હાર, માણેક ખગડી ને વીંટીઓ રાખી ૫
 જુવારીમલ લુભાયો ધરકના અક્ષર પરે ખતે
 અચાનક એક દી બેગમ ઘયાં કોધી બની રાતાં ૬
 પ્રણયની વાત શી કહો છો ગુણિકા હું કહો શાથી
 જવાની ઠેરટે હાવે હું બેગમ ધરક શી વાતો ૭
 ખખરદારી તમારી હું કહું પૂરી નહી આથી
 કરવું જેલમાં વાસેઃ હું બેગમ વાત નયનાંથી ૮
 જુવારીમલ ઢગી પડતો ક્ષમાના શબ્દ એ કહેતો
 હતાં નયનાં બધાં તાતાંઃ ઝરે કંઈ પ્રેમકણુ ત્યાંથી ૯
 લખાવી દીધ પહોંચતહી ખરીદેલાં ઝવેરાતની
 હુંટાયો શેઠઃ સાફ થયોઃ ગયો ધિક્કારતો મનથી ૧૦

મુંબાઈની શેઠાણી

અધમતાની નિઃસરણી

દુરાચારે મનુષ્યોની અધમતા યાય છે જ્યારે;
 દશા થાતી સુનારીની કદાહી પાપમાં ત્યારે ૧
 નથી સુષ્ટ્યાં તમે દૃષ્ટાંત દેવોયે પડ્યા નીચે
 જગત ત્યારે બધું ઉભું હસે ને દૂસ્થી હીચે ૨
 સર્વો મુર એક ધામેથી ટક્યાંના હિમગિરિએ
 ખસ્યાં ત્યાંથી જાળ્યાં દરિયે દશા એ યાય છે ત્યારે. ૩

અરે ! ગંગાસતીની એ સ્થિતિથી કોણ અણબધુ ?
 છતાં સંસાર છતી આંખે સ્વીકારે અધતા બધુ ? ૫
 કુવો છે એમ બાણીને પડે તો વાંક કેનો કહો
 કુહાડો ધા કરે બાણી કરે તો વાંક કેનો કહો ૬
 અરે ! મુંબાઈની શેઠાણી તને આ શું કહે સૂઝયું
 ગણાયે જાત અબજાની સતીત્વ શીદ ગુમાવ્યું ૭
 યુવાનીના વસન્તે શીદ ગુમાવી અમરતા તે
 ન બધુ કે પછી પસ્તાય છે જન દુઃખથી ત્યારે ૮
 સીધો રસ્તો ચૂકીને તે હવે રગઢાય છે કાંપે !
 સુખાવું આપને પ્યારા હવે વાંચક બન્યું જે તે ! ૯

મુંબાઈની શેઠાણી ગુણિકાગૃહની અધિષ્ઠાતા

લૂટી નરવૃન્દના પંસા ધતિંગે જે ફસાયા છે;
 તવંગર નામ ધારે છે: ગરીબીથી એ છુટ્યા છે ! ૧
 કહે કરી પાપ ફાવે છે ! ગગન નિવાસ રાખે છે !
 બિચારા પુણ્ય કરવાથી : જનો અતે રિખાયે છે !
 ગમનચુંબી હવેલી ખાંધી કલકત્તા શું સુંદર છે !
 અનીતિ માર્ગ વિચરીને બની શેઠાણી બબ્બ છે !
 નરી આંખે જનો જોતા, અનીતિ ફાવતા જોતા
 નીતિના માર્ગ એ ચુકતા, વિસારી ને કાલ થાતા
 બની છે પાપ મય રસ્તે પુરી વિખ્યાત શેઠાણી

વિકાસી મુખમાં જન તો જુએ મુંબાઈની શેઠાણી
 ગુણિકા ગૃહ ઉઘાડ્યું, સતીત્વ જ્યાં સદા લૂંટ્યું
 વ્યભિચારે સદા ઉગ્યું, રતિ વિલાસમાં ઝુક્યું
 મની ગુલબદન શેઠાણી ધરાવ્યું નામ છે ગુલબદર
 અતિ વિખ્યાત કલકત્તા અતિ વિખ્યાત છે ગુલબદર
 વિષય લોહુપ જનો આવે, ગરીબ નારી વળી આવે
 વસ્તુ લોહી સ્ત્રીઓ આવે, વસ્તુ લોહી નરો આવે
 ગણાયે પુણ્યમંદિર આ હવે પંકાય પાપતું ધામ
 પુરાતન આ કળિશુભે ઘણું છે પુણ્ય પાપનાં ધામ

પુણ્યમંદિર કે વિલાસમંદિર ?

ઉપરથી નામ મંદિર શોભતું વિખ્યાત છે પુરું
 નિતરથી ગુણિકા ગૃહ શોભતું વિખ્યાત છે પુરું
 ચલાવી ચાલ બગલાની અહીં છે આપ વિચારો
 મળે જ્યાં લાગ ત્યાં ધીમેથી પકટે x મત્સમને માને
 બનાવ્યું લોચડું નીચે જહીં ત્રણ વર્ગ છે પાઠ્યા
 જનો જે ઈચ્છતા તેવું અહીં મલતું સુણે શાણા
 ત્રીજા વર્ગે ન સાહિત્ય હતાં પુરતાં વિહરવાને
 દીવામત્તીની રોશનીથી જનો પ્રેરે વિહરવાને
 પથારી પાથરી સાદી છતાં સહિ ગંધ મધી રહેતી

હતાં નમ્ર અને અર્ધનમ્ર ચિત્રો ભીંત વિલાસી
 બીજા વર્ગે વિલાયતની વિવિધ વસ્તુ હતી ભરપુર
 શરમના ચિન્હને ત્યાગી વિલાસે વિહરતા ભરપુર
 કંઈ સોફા અને કંઈ કોચ ખૂરશી ટેબલો ભરપુર
 પલંગો પાવર્ચા વિલાસ કાજે શોભતા ભરપુર

છુટી છે શેર અત્તરની પ્રવેશે બાનને મૂલે
 બની ખુશબો ઘડી ઇચ્છે રતિની વાસના મૂલે
 છલોછલ ચિત્ર બિલાસે થતી બસ યાદ વિલાસી
 બધે ચોપાસ વાણી ગુપ્ત ઉરમાં ફૂટતી ખ્યાસી
 સ્વભાવિક નારની લજ્જા અહીં તુટી જતી અબ્બે
 બહુ નાની વયે યે થાય ઇચ્છા લોગની આબ્બે
 રમણ રમણી ગમે તે હો અહીં ઘડીચાર સુખ સમજે
 નથી માફ અને તાફ ગણી કંઈ ભિન્નતા માને
 કુંવારાના અહીં કોડો પૂગ થાતા બીચારાના
 કુંવારી તાપ x સ્મર ભૂલતી મીઠી લિજ્જત મહીં ઢગતાં
 પ્રથમ વર્ગે કરી કમી ના હતી ના માણવામાં જ્યાં
 રતિરસ મસ્ત થાવામાં મદિરાપાન હરતી ત્યાં
 અસંખ્ય નમ્ર પેન્ટિંગથી વધારે અહીં રસીક થાતો
 વિપુલતા પ્રેમ (I) પિપાસુ હતી પછી શોચવું શું કહો

ઝરો રસનો અહીં ઘડેતો સતત આરામ ને દેતો
 વક્રીલહો કે ગરીબ જનહો સહ અહીં લાભને ભેતો
 “ ધ્યાન ૧ સોતનો ંડેજો વહે છે પુણ્ય મય અહીં
 અલોક આવે લૂટો તરનાર લિજ્જત ચોર મન આંહી ”
 રચાવી સૂત્રો આવાં ઠેર ઠેર છે લખેલાં ભે
 ખની અલમસ્ત રમે નરનાર : પતિ પત્ની બનેલા ભે
 પુરા પ્રહાય ચંના પાલત મહીં ખંકા કહે છે જે
 તુટયાં પ્રહાયચંનાં બન્ધન તમે ના બાણતા શું તે

કંઈ સરથાર નાચીના, સદા જે સ્નેહમાં નહાતા
 સતી નિજ નારને કહેતા, રહ્યા છે ઠાધને ભેતાં
 હતાં વિનોદ વિનોદા પતિ પત્ની અતિ સુખી
 વિનોદની કામ સાક્ષાતે હતી બસ કામના જેવી
 સુખી પછસે ટકે એ શહેરમાં ના અન્ય દેખાતું
 પ્રતાપી પ્રેમ પ્રમદાનો પછી બાકીજ શું પુછવું

મનો મન સાક્ષી પ્રેમીનાં, હુંદે હુંદ તાર વીણના
 સદા એ તાર ઝણઝણતા, પુરું સુખ સુર અનુભવતા
 પ્રિયા રૂપ રાશિ રતિના નામની કીર્તિ વરદી છે
 સુરોની મેનકા, રંભા ભૂલાતી કાન્તિ ભરપુર છે
 ઉભય જીવાનીના પેઢામાં - પછી શું પુછવું બાકી

ઉભય સંતૃપ્ત છે ઘરમાં - પછી શું પુછવું બાકી

વિનોદા ગાય છે જ્યારે, ઝીલે વિનોદ રસ ત્યારે

વિનોદા બોલતી જ્યારે, મુણે એક ચિત્તથી ત્યારે

નથી આ સૃષ્ટિમાં જોયું સદા મુખમાં હવન બેટું

હવનમાં મુખ થોડું છે અતિશય દુઃખ દળ મલતું

ન હોભાતો અતિ દુઃખે કે મોહે તેજ નર વીરલો

નથી જે અગ્નિમાં ઠરતો જ સાચું સોતું નર હીરલો

સ્થિતિ લયને ઉદય તેમજ, વળી ઉદય અને લય એજ

ખરે ! આ દ્વન્દ્વના વારા, સમય પર ચામ છે ચાળા

અહાહા ! આજ આબુ છે નિમંત્રણ મિત્રને ઘરથી

થવાની આજ મિજલશ છે જવું ત્યાં તો જરૂરીથી

‘ વિનોદ ! એ પત્રિકાને માન આપ્યા વિણ ના ચાલે

વિનોદ ! નિજ પત્નીને ત્યાગી જવું તે તું ન શુંસાલે ’

હૃદય પક્ષો ખઠા થાતા નથી નકકી કશું માતું

છતાં એક રાત્રિ વિયોગે પ્રિયાને છોડવું થાતું

વિચારું દિલમહી તેણે - ‘ ખતમ મિજલશ થશે ત્યારે -

હું સેટીયા પૂર્વની પેઠે પ્રિયાને સ્નેહથી જ્યારે ’

ગયો એ રીત મિજલશમાં જહાં સંગીત પઠ્યું શ્રવણે

‘ ન સૂણ્યું મુણતાં આનન્દથી મિજલશ લગ્યો ત્યારે

દીઠી શુભળદન જ્યાં શુભળર, સુષ્ણી શુભળદન જ્યાં શુભળર
 નચવતી આંખને શુભળર, નચતી રૂમ રૂમ શુભળર
 મૂલ્યો દિલદાર ઘડીભરએ લખ્યો વાહવાહ જનો સાથે
 થતો ઘાયલ વિનોદ ત્યારે લીંબતો શુભળદન ખાથે
 ન સમજી તે શક્યો રે રે ! સમજતી આગ દિલમાંહી
 ન કીધી ઠો દી તે પીધી મદિરા મન ઘડી આંહી
 લભોથી સુરખી પીવા ઘણું એ ચિત્તમાં ધાયું
 સુખુદિ સઘ તો નાહી : બને છે ભાવિનું ધાયું
 થતાં મિજલશ પુરીએ ઘેર જતાં ના લુચી શકતો
 અરેરે ! ના જલ્લી શકતો - પ્રીતી કૃત્રીમ નહિ બલતો
 જવા ઇચ્છા કરું શુભળરની પાસે છતાં ચિત્તે
 ખરે ! લોકલાજને ત્યાગી જવાનું શી રીતે બનશે
 નહિ બનશે નહિ બનશે, ન ઠો દી તે બની શકશે
 જવાનું ધાય છે મનમાં, છતાં ના તે બની શકશે

હતી શુભળર સમજતી સૌ હૃદયમાં શું થતું મંથન
 હતી શુભળર સમજતી સૌ હૃદયમાં આગ મદન મંથન
 ખુઝાવે આગ એ શી રીત તે શુભળર સમજતી હતી
 જલ્લી વિનોદ વિનોદા બને નિજ એ સમજતી હતી

જહીં અબજા બની પ્રબજા, મૂકી વજી લાજ શી પરવા
 સમજતી રાજને કરવા, સજી છે ઇશ્વરે સજવા

ગુણિકા રાજના ચે તાજ ઉતરાવે છે નિજ પાઠે
રમાડે રમકલાંની જેમ જનો લોખા ફસાતા જે
રકવારે ફાટતાં પડે તે ગદ્ય પડેાંચી વિનોદાલય
કહ્યું નોકર કહેવાને - કેહે છે પાસ તમ ગુલઝર

ધડી ભર વાત કરવાને, કૃપ થી આવજો આંહી
શરમને ત્યાગીને આવી, તમારી પાસ હું ચાહી

ન શંકા કાંઈ કર્યો આપ હું છું આપની ઠાસી
ફરી આવીશ ના કેહી : બની છું આપની ખ્યાસી
થઈ શી વાતડી છાની કહેવાની જરૂરત શી
પીંગળતી છાતડી વજ્ર સમી નારી જો નખરાળી

વહે ગુલઝર ચરમે નીર, વહે છે મુખ વેણે હીર
વહેલી વિલાસતી છે ચીર, બમાવે નાર રહેજે વીર

બન્યું નશીબે લખ્યું હશે જે કશે ના ફેર થાયે છે
પડયા તપસી આરે ! લપસી - પછી પસ્તાવ થાયે છે

પછી શું ભોલવુ બાપુ ? પછી શું શોચવુ બાપુ
પછી શું બાળવુ હાથ્યુ પછીના હાથ કહો બાપુ

પ્રથમથી જોઈ પત્ર ભરવો, પ્રથમથી એકઠો ભણવો
પછીથી શબ્દ શું વહેવો, મહલ ના એકદમ રચવો

ખરે ! મુંબઈની શેઠાણી, ળની ગુલબાર તું હાવે
 ખરે ! ગુલબાર તારાં પાપ હજીયે બાળશે કંઈયે
 શરમ ત્યાગી ળની નિલંજ પછી શું હોય કહેવાનું
 નથી પરવા તને કુળની નથી પરવા શું કહેવાનું

બલાઈ ને ધુરાઈમાં, ગણાઈ ઉચ્ચતા શેમાં
 નથી કંઈ માલ પુછવામાં, મઝા લૂટે તું પાપોમાં
 ખરે ! કમળખત ! નાદાની કરી તેં પાપમાં પડતાં
 વિનોદા બાપડીની શી દશા થાશે હવે ઢળતાં
 પુરૂષો હીન થાયે છે સ્ત્રીઓયે હીન થાયે છે
 સતી ભયમાં પછી સમજે ખરાબીની નિશાની છે

ગુલબારની કાપટયનીતિ

હતી સન્ધ્યા વિચારે મન મહીં ગુલબાર તે કાળે
 હવે હું ફાવતી નકકી જહીં વિનોદ છે તાળે
 બિવિધ નારી લતાના કુંજ અઢળક જ્યાં જતો પેાચે
 વિનોદા સુંદરીના નામને સાર્યક થશે ત્યારે
 સકળ સોન્દર્ય ભરનારી ભરે મુજ આલયે નકકી
 જમાવું હું જમાતો બસ છલોછલ વાત છે નકકી
 મળી બાશે તે રીતે મુજને ચે પુરૂષ મન ગમતો

હું યોધુ ભાવના મારી-અહાહા ! એજ છે રસ્તો
 ભ્રમજ ભોળા વિનોદી તું વિનોદા શીઠ કહે બૂલ્યો
 ન જાણે શી દશા યાશે તને ગમ ના કરી ચુક્યો
 હવે જાલીમ જલ્લાદા તણા હું વેશને ધારે
 હવે હું નાગિણીના વિપથી તું નકસી હું મારે
 સતી શુદ્ધ ભાવનાવાળી વિનોદા માનતો તું છે
 અદેખી જાત સીની છે અનભિજ્ઞ એથી તો તું છે
 વિનોદાને જણાવું ને બલાવું કે પતિ તારો
 રહી તું શુદ્ધ શું કરશે મજા વિલાસ શીખવુંજે
 રહી હું મિત્રના રૂપમાં વિનોદા મન્દિરે લાવું
 ફસાવું ત્યાં હું ક્ષણભરમાં પછી શું હોય કહેવાનું
 વિવિધ નરજાતને જોતાં અનુપમ દીપ્તિને જોતાં;
 ન છરવી તે શકે ઇચ્છા વિષયની પ્રાપ્તિને જોતાં

જેની જેવી ભાવના તેવું તેનું ફળ

વિનોદા આજ આવી છે સ્વીકારી ગુલની વિસૃપ્તિ
 કરીશું દેવતાં દર્શન મન્દિરે પ્રીતિથી જહીં
 કહે ગુલજાર-“ જહેન ! તમે નથી શું માનતાં મુજને
 નહિ હું જુઠું ઉચ્ચારે કદિ માનો હું આ મુખે
 તમારા નાથ સુંદર છે તમારા નાથ ગુણી છે
 મને બસ એટલું લાગે ફસાયા ગુણીજન ત્યારે ”

વિનોદા - ન માતું હું કહિ વાતો બધી જુડી સહ'તર છે
 ન જુલ્હી મુજને પળ એક એના અન્ય સ્ત્રી ભજશે
 જવાહો વાત એ ત્યારે કહો હાવે રજા લઈશું
 ફરી કે દીન આવે તો અતિથિ સેવ આપીશું

ગુલબાર - ન વિશ્વાસે કહિ રહેશે પુરૂષ કપટી પુરામાનો
 હયા ના લેશ દિલમાંથી બતાવું આપને આવે
 મીઠાં વેણે નયવતા સીજનોને ઉકે કાં પુરૂષો
 પછી શું જિન્દગી સીની વિષયમાં ઇચ્છ પરપુરૂષો
 વિનોદા મન વિષે શંકા ધરી ગુલબાર સાથે ગઈ
 પતિ દેવ અન્યદારા સંગ રમતાં જોઈ ખીજવાણી

વિનોદા - અરે શું સ્વપ્ન આ સાચું પતિ આ પાપ ગત્તોમાં
 બળી આ અંખ જુડી છે - પતિ શું આપ આ સ્થિતિમાં
 નહિ જોઈ શકું હું આ અરે જીવી કરી શકું શું
 તમોને માર્ગ આ સૂઝ્યો - કહો આ માર્ગમાં છે શું
 મને ખસ છેતરી ચાલ્યા હયા ના દિલ વિષે આવી
 પ્રીતમ ખ્યારા જૂલ્યા દિનો - તમો શું દિલ ન હું ભાવી

ગુલબાર - જવા દેને પ્રલાપો એ તમારો માર્ગ છે ચોકખો
 શંકાં પ્રતિ શાંક્ય કરવું એ જગતનો ન્યાય છે ચોકખો
 અનેક વિધ ભમરના લોગી થવામાં જિન્દગીનું મુલ
 ગુલોના ગુલ્ફબાળા આ બગીચાનું કહો શું મુલ
 લૂંટાવો લાજ અબગાની પછી અબગા થશે મુખી
 નથી દરકાર પુરૂષોની સમજ અબગા થશે મુખી

મીઠી આ વાત મારી છે-નકામી છૂદ ના કરતી
 જમર ઉ-તમ બતાવી દઉં-જરાયે ના પછી કરતી
 વિનોદા-જવાદે વાત ઝેરીલી છતાંયે નાથ મારા છે

મુધારી હું શકું ધારું છતાંયે નાથ મારા છે
 અરે ! પણ શો દગો દીધો મહને હૃદયે બળે છે એ
 ત્હને શા માટ બહેન કહું કે તારું વેણ પાછું લે
 કંઈ છે બોધ લેવાનો રહે છે મારું શિક્ષાનો
 પતિ બે છેતરી ચાલ્યા પછી તો મારું શિક્ષાનો
 હવે આ દિલ બલે ચાહે પતિ વિણ અન્યપુરૂષને
 બલે આ દેહનો માલિક ગણાયે અન્યપુરૂષને

અન્યપુરૂષ-ખરી છે વાત તારી પ્રેમની શિક્ષા ધરું ચરણે
 બનું હું દાસ તારો આજથી એ પ્રેમ મારો છે
 જરા યુગ્મનતણી મિઠાશ થાવા દે અહીં પ્યારી
 તમારી દેહ વેલીયે બલે મુજને વીંટી જાતી
 અજાયબ થાય વિનોદા મુણી વચનો પુરૂષના
 જીવે તો ના મળે ગુણિકા ફક્ત પરપુરૂષ બેઠેલા

વિનોદા-અરે ! તું કોણ આંહી છે કંઈ ગુલબાર સહિયર છે
 અહીંથી એકદમ તું જા-હવે તું દૂર જા જડ રે
 વિકારી જન ગયો સમજ કરી યુક્તિ પછી બોલ્યો
 “ નથી હું પાપી વિચારે ધર્યો નકકીજ માની લ્યો
 તમારા જાણે વિચારે તમારી કરી પરીક્ષા મેં

તમે જીતશે નહીં એથી મને આનન્દ અતિશય છે
 તમારા નાથનો મિત્ર મને આ વખત મારી દ્યો
 તમે શાન્તિ હવે ધારી લહે નિશ્ચિન્ત તો બનજો
 પીઓ શરબત તમે ઠંડુ પછી હું ગૃહ પહોંચાડું
 તમેને ધન્ય ઘટતો છે પતિવૃત્ત આપનું સાચું
 વિનોદા શબ્દ આવા મુહૂર્તે આનન્દ ઉર પામી
 દીધું ખ્યાલું ગટાળ્યું સઘ ઉરે શોકને ત્યાગી
 અરે ! આ ઘેન શેનું છે મિત્રાચે આંખ શાથીજ
 વિનોદા હળી પછી શર્યા થવાનું થાય છે જે જે
 x x x x x
 વિનોદા જગૃતિ પામી દયા હીના દશા ભેઠ
 વિચાર્યું વસ્ત્ર વેરાતાં દયા હીના દશા ભેઠ
 ઉરે જે ભાવના ચોંટે ફળન્તી ભાવના તેવી
 પતિ પ્રતિ દેવ થાતાં ઇચ્છ જન્મી ભોગની એવી
 હૃદયમાં પાપ જન્મે છે પછી જન ભોગવે એવું
 વિનોદા સતીત્વના ભંગે રડે અશ્રુ હવે છે શું
 (આ રસીક નવલકથા આઠ ભાગમાં સમાપ્ત થયે)

ઉમરેડ બટવાડી પોળને નાકે આવેલા સરસ્વતી પ્રી. ગ્રેસમાં રતીલાલ
 બાળકૃષ્ણ ત્રીવેદીએ છાપી અને નડીયાદમાં આવેલા બહવ
 પુસ્તકાલયના માલીક ભુક્તેસર જહુલાલ નારાયણસે
 સ્વામીનારાયણના મંદીર આગળથી પ્રસીદ્ધ કરી.

દ્રુક સમયમાં બહોળો ફેલાવો પામેલાં

ઉત્તમ પુસ્તકો.

રાષ્ટ્રીય ગરબા ચાને સ્વરાજ્ય ગર્જના ...	રૂ. ૦-૨-૦
મુંબાઇની ચોકાણી ભાગ ૧ થી ૪ ...	રૂ. ૦-૪-૬
મોળ વરસની સતી અને નવ વરસનો પતિ ભાગ-(૧-૨) (૩-૪) (૫-૬) રૂ.	૦-૪-૬
ચઢાદેવીની ચઢાઈ-ચાને-જમાનાનો જીવન ભાગ ૧-૨ રૂ.	૦-૨-૦
વર્તમાન કાળનો ઇન્સપેક્ટર (લેખક-શવ કવિ) રૂ.	૦-૧-૦
જસમા ઝોડણ અને સાવીત્રીના ગરબા ...	રૂ. ૦-૧-૦
દ્રુષ્ટી (રવિન્દ્રનાથ ટાગોર કૃત વાર્તા) ...	રૂ. ૦-૨-૬
કળિનો કેશ	રૂ. ૦-૧-૦
રાષ્ટ્રીય લગનનાં ગીતો	રૂ. ૦-૧-૦
સંગીત શરીરકળા (સચીત્ર વાર્તા)	રૂ. ૦-૬-૦
રાજપિ ભતુહરી (સચીત્ર વાર્તા) ...	રૂ. ૦-૮-૦
કામ કળા—કામ રૂપ (જીન-પરીચોની વાર્તા) રૂ.	૦-૧૨-૦

એ શીવાય તમામ જાતનાં પુસ્તકો સસ્તા બાવથી મળશે.

 બુકસેલર-જદુલાલ નારણદાસ,

મુ. નડીઆલ.

બેહદ સસ્તા--શરતો ઉદાર.

હિમાચંદ્ર પ્રેસ પ્રેસિડેન્ટના વેપારી બાપ

સુદીર્ઘ અર્થાગિનિ પાળ સાધના

‘૯ મહાત્મ પ્રેસ પ્રેસિડેન્ટ પ્રેસ

આ લામટલ ‘મહેશ’ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ, (ગાંધીવી ગીરગામ રોડ, મુંબઈ-૪) માં ગુણવંતલાલ હેમલાલ દેસાઈએ ખર્ચું છે.

